

Наукові перспективи
Видавнича група

ВІСНИК науки та освіти
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

№ 4(10)2023

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

***(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)***

Випуск № 4(10) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 4(10) 2023

Kiev – 2023

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2023. № 4(10) 2023. С. 898

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 01.05.2023, № 1/5-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходить застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Вакулик Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вукілова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України (Дніпро, Україна);
- ✚ Головня Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

- Dyrda I.A., Maloivan M.V., Tomilina A.O.** 213
*THE PECULIARITIES HEADLINES IN ENGLISH DISCOURSE
THROUGH THE EXAMPLES FROM DAILY MAIL AND THE
NEW YORKER*
- Havran M.I., Krokhmalna Z.S.** 227
*THE SIGNIFICANCE OF DEVELOPING INTERNATIONAL
RELATIONS SPECIALITY IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS OF UKRAINE AND POLAND*
- Kuleshova K.I.** 240
*FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE CONDITIONS OF
DISTANCE EDUCATION*
- Movmyga N.E., Polezhaieva O.V., Gyrenko I.V.** 249
*USE OF STEM TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL
PROCESS IN THE TRAINING OF TECHNICAL PROFILE
SPECIALISTS*
- Shevelova-Harkusha N.V.** 267
*PECULIARITIES OF THE USE OF MODERN TECHNOLOGIES
IN TEACHING ENGLISH TO FUTURE MARINE SPECIALISTS*
- Атаманчук М.О., Довгопола Л.І.** 278
*ВИКОРИСТАННЯ Е-ПЛАТФОРМИ «MOZAIK EDUCATION»
У НАВЧАННІ БІОЛОГІЇ ЗА УМОВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ*
- Бацуровська І.В.** 291
*МАСОВІ ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ КУРСИ В ПІДГОТОВЦІ
ФАХІВЦІВ З ЕЛЕКТРИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ*
- Безкровний О.В.** 304
*ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Бержанір А.Л.** 314
*ФІЛОСОФСЬКО-ДІАЛЕКТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ РНД ПРОГРАМ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ*

УДК 37.013.73

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-4\(10\)-314-323](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-4(10)-314-323)

Бержанір Анатолій Леонідович кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

ФІЛОСОФСЬКО-ДІАЛЕКТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ PhD ПРОГРАМ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті показано сутність філософсько-діалектичних засад підготовки здобувачів PhD програм до інноваційної діяльності як необхідної передумови ефективного використання педагогічного і наукового потенціалів для забезпечення перспективних напрямків розвитку науки та освіти. Сучасна динаміка суспільного прогресу, розвиток освітніх технологій підвищують вимоги до науково-педагогічних працівників, зростає потреба у педагогічних кадрах, здатних реалізовувати завдання модернізації усіх рівнів освіти, науки і техніки.

Встановлено, що фундаментальна теоретична і практична підготовка науково-педагогічних кадрів є системним і цілеспрямованим та відносно самостійним процесом. У вітчизняних університетах повинен бути забезпечений цілісний освітній процес, який орієнтований на засвоєння майбутніми докторами філософії теоретичних знань, формування професійних компетентностей, розвиток якостей, необхідних для їх науково-педагогічної діяльності.

На основі ґрунтовного аналізу досвіду організації підготовки науковців у провідних університетах визначена інноваційна спрямованість моделі третього (освітньо-наукового) рівня освіти як одного із головних орієнтирів формування творчого потенціалу майбутніх докторів філософії.

Досліджено філософську інтерпретацію інноваційної діяльності у розумінні духовно-діяльнісного феномену з творчою, інформаційно-енергетичною сутністю, який втілює у собі потреби, волю, інтереси, можливості, ресурси особистостей, наукових і педагогічних колективів, суспільства у цілому. Усе це виступає значущим об'єктивним чинником сталого соціального розвитку.

Доведено, що освітньо-наукові програми необхідно спрямовувати на формування інноваційного способу мислення і поведінки майбутніх науково-педагогічних працівників. Таким чином будуть досягнуті цілі і завдання дослідження пріоритетних напрямів розвитку технологій, техніки, освіти тощо і забезпечене підвищення конкурентних переваг випускників таких програм на ринку праці.

Обґрунтовано діалектичний підхід до розуміння інноваційної педагогічної діяльності, який передбачає на основі сформованих у науково-педагогічних працівників професійних компетентностей поєднання професійності, фаховості з їх уміннями вирішувати нестандартні проблеми освітнього процесу, творчістю у наукових пошуках.

Ключові слова: філософсько-діалектичні засади, здобувачі PhD програм, інноваційна діяльність, освітньо-наукова програма, педагогічна діяльність, педагогічні інновації, наукове пізнання.

Berzhanir Anatolii Leonidovych Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

PHILOSOPHICAL AND DIALECTICAL FOUNDATIONS FOR PREPARING PHD PROGRAM APPLICANTS FOR INNOVATIVE ACTIVITIES

Abstract. The article shows the essence of the philosophical and dialectical foundations of preparing PhD applicants for innovative activities as a necessary prerequisite for the effective use of pedagogical and scientific potentials to ensure promising areas for the development of science and education. The modern dynamics of social progress, the development of educational technologies increase the requirements for scientific and pedagogical workers, the need for teaching staff is growing, capable of implementing the tasks of modernizing all levels of education, science and technology.

It has been established that the fundamental theoretical and practical training of teachers is a systematic and purposeful and relatively independent process. In domestic universities, a holistic educational process should be ensured, focused on the assimilation of theoretical knowledge by future doctors of philosophy, the formation of professional competencies, and the development of the qualities necessary for their scientific and pedagogical activities.

Based on a thorough analysis of the experience of organizing the training of scientists at leading universities, the innovative orientation of the model of the third (educational and scientific) level of education is determined as one of the main guidelines for the formation of the creative potential of future doctors of philosophy.

The philosophical interpretation of innovative activity in the understanding of a spiritual and activity phenomenon with a creative essence, which embodies the needs, will, interests, opportunities, resources of individuals, scientific and pedagogical teams, and society as a whole, has been studied. All this is a significant objective factor of sustainable social development.

It has been proved that educational and scientific programs should be directed to the formation of an innovative way of thinking and behavior of future scientific and pedagogical workers. Thus, the goals and objectives of the study of priority areas for the development of technologies, technology, education will be achieved and the competitive advantages of graduates of such programs in the labor market will increase.

A dialectical approach to the understanding of innovative pedagogical activity is substantiated, which assumes, on the basis of the professional competencies formed by scientific and pedagogical workers, a combination of professionalism, professionalism with their ability to solve non-standard problems of the educational process, creativity in scientific research.

Keywords: philosophical and dialectical foundations, applicants for PhD programs, innovation activity, educational and scientific program, pedagogical activity, pedagogical innovations, scientific knowledge.

Постановка проблеми. Однією із найголовніших тенденцій цивілізаційного поступу ХХІ століття є значне зростання значущості освіти і науки для соціально-економічного розвитку, підвищення якості життя, добробуту населення. Наука, яка завжди була універсальним чинником суспільного прогресу, сьогодні має мультиплікативний ефект в усіх галузях і сферах економічних систем. Тому розвиток наукового потенціалу входить до найважливіших пріоритетів кожної країни.

Функціонування вітчизняної освітньої системи в умовах інституційних економічних змін, трансформацій структури освітнього середовища зазнає істотних трансформацій і обумовлюється декількома взаємопов'язаними чинниками і системними змінами у напрямі удосконалення освітнього досвіду.

У сучасних умовах актуальним є пошук і реалізація нових внутрішніх можливостей оптимізації процесу організації діяльності

науково-педагогічних колективів, використання педагогічного і наукового потенціалів для забезпечення перспективних напрямків розвитку науки та освіти. Значуща роль у вирішенні цих завдань належить процесу підготовки науково-педагогічних кадрів.

У зв'язку із ускладненням динаміки суспільного прогресу, розвитком науки та технологій підвищуються вимоги до працівників освітньої сфери, зростає потреба у педагогах, які спроможні реалізовувати завдання модернізації усіх рівнів освіти.

Сутність фундаментальної підготовки науково-педагогічних працівників в аспірантурі є цілеспрямованим, багатоетапним та відносно самостійним процесом. В університетах повинна бути забезпечена системна спрямованість на засвоєння майбутніми докторами філософії теоретичних знань, формування професійних навичок і компетентностей, розвиток якостей, необхідних для їх подальшої професійної діяльності.

За таких умов важливо застосовувати інтегрований підхід до визначення ефективності підготовки на основі оцінки за допомогою системи критеріїв, що включає кількісні, якісні, динамічні та інші характеристики. Вважаємо, що одним із таких важливих показників є здатність здобувачів PhD програм до інноваційної діяльності. Така вимога, яка сьогодні ставиться перед випускниками аспірантури надасть їм можливість забезпечувати освітній процес на високому рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження українських учених І. Беха, Н. Бібік, Б. Буняка, Л. Даниленко, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лугового, С. Сисоєвої, М. Колотіло, Ю. Рашкевича, Т. Фінікова, О. Шарова та інших присвячені фундаментальним засадам розвитку педагогічних інновацій, а також розробці механізмів їх реалізації у різних педагогічних системах.

Особливості підготовка здобувачів вищої освіти до майбутньої дослідницької та інноваційної діяльності обґрунтували Ю. Будас, Л. Ващенко, О. Джеджула, І. Дичківська, О. Дубасенюк, В. Журавльов, Г. Кловак, Є. Кулик, В. Майборода, О. Огієнко, О. Повідайчик, Ю. Скиба, Л. Сущенко, В. Урусський, О. Цибульська, О. Шапран, О. Шестоपालюк, Л. Штефан, О. Ярошенко та інші.

Питання підвищення ефективності функціонування дослідницької роботи в аспектах її інноваційної спрямованості та удосконалення підготовки науково-педагогічних кадрів вивчали Н. Базелюк, О. Бартош, О. Біницька, М. Винницький, І. Гавриш, А. Мелешевич, О. Мосіюк, С. Оксамитна, М. Пащенко, Е. Печерська, Н. Плахотнюк, Г. Чорнойван, І. Шеремет та інші.

Більшість учених займаються пошуком шляхів інноваційного розвитку вищої освіти першого і другого рівнів (бакалаврів і магістрів). Потребують наукового аналізу питання пошуку чинників якісної підготовки докторів філософії, зокрема, формування у них інноваційності як однієї із значущих професійних характеристик, необхідних для майбутньої науково-педагогічної діяльності.

Метою статті є дослідження сутності теоретико-методичних засад підготовки здобувачів PhD програм до інноваційної діяльності як необхідної складової їхнього фахового зростання.

Виклад основного матеріалу. Сучасний етап модернізації освіти і науки актуалізують організаційні, методичні та дослідницькі завдання у галузі вищої освіти. Реформування освітнього процесу в університетах обумовлює потребу подальшого удосконалення підготовки науково-педагогічних кадрів. Ґрунтовний аналіз функціонування третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, опрацювання кращих практик організації підготовки науковців у провідних закладах освіти призводить до висновку про те, що одним із головних орієнтирів моделі аспірантської підготовки повинна бути інноваційна спрямованість.

Науковцями визначено, що інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану. Слово «інновація» має багатомірне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації [1, с. 340].

О. Цюняк вважає [2], що інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на нове вирішення конкретної проблеми у певній галузі та здатна забезпечити реалізацію результатів наукових досліджень або розробок, інших досягнень у новий удосконалений продукт, який реалізовуватиметься у практичній діяльності.

Аналізуючи філософський аспект інновації, О. Чумак тлумачить поняття «інноваційна діяльність» як духовно-діяльнісний феномен, що має творчу, інформаційно-енергетичну природу і втілює в собі потреби, волю, інтереси, норми, переконання, можливості, ресурси окремої особистості, творчого колективу, певного суспільства в цілому, що уможливорює принципово нове вирішення певної проблеми й виступає визначальним чинником сталого соціального розвитку у глобальному просторі [3].

На думку С. Вітвицької [4], повноцінний та ефективний розвиток педагогічних інновацій можливий лише за умови їх ґрунтового

теоретико-методологічного обґрунтування, оскільки на суто емпіричній основі виникає лише прожектерство, тобто нереальні для практики пропозиції. Велике значення має створення умов для творчості: матеріальних, інформаційних, педагогічних, психологічних.

Як стверджують І. Прокопенко та Ю. Бойчук [5], основним показником готовності майбутнього доктора філософії до інноваційної діяльності є вміння практичного застосування отриманих наукових результатів і швидка адаптація до нових професійних вимог з урахуванням інноваційного характеру розвитку суспільства. Це вимагає, у свою чергу, орієнтації науково-освітніх програм на формування у майбутніх докторів філософії інноваційного стилю мислення, ретельного вибору тем дисертаційних досліджень, пов'язаних з пріоритетними напрямками розвитку науки і виробництва, тісного бінарного зв'язку з підприємствами й організаціями для практичного впровадження результатів наукових досліджень й експериментальних розробок.

Сучасні освітньо-наукові програми мають бути повною мірою зорієнтовані на формування інноваційного способу мислення і поведінки майбутніх науково-педагогічних працівників, а тематика дисертаційних досліджень повинна бути спрямована на пріоритетні напрями розвитку технологій, техніки, освіти, науки тощо.

Структура таких програм забезпечуватиме поєднання освітніх та дослідницьких інтересів здобувачів третього рівня вищої освіти. Визначена дослідницька підготовка у таких програмах пов'язана із системною освітньою складовою, на основі якої будуть формуватися не тільки професійні, але й загальні компетентності. Вони підвищують конкурентні переваги випускників на ринку праці, у різноманітних галузях і сферах суспільної життєдіяльності. Таким чином, частина освітньо-наукової програми (сюди, безперечно, входить інноваційна складова) повинна мати свою значущість поза середовищем конкретної галузі знань, бути потрібною для професійного розвитку і кар'єрної траєкторії.

Так, наприклад, в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки» (спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки) визначає перелік компетентностей майбутніх докторів філософії, які стосуються їх інноваційної діяльності:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих освітньо-

педагогічних проблем. Програмним результатом навчання повинно стати уміння розробляти педагогічні моделі для пояснення педагогічних явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у науково-педагогічній діяльності [6].

Філософсько-діалектичні засади формування інноваційного мислення реалізуються шляхом вивчення освітнього компонента «Філософія науки та інновацій». Робочою програмою передбачено, зокрема, опрацювання таких тем:

1. Традиції та інновації у розвитку науки (інновації як головний стимул соціального прогресу, обґрунтування механізмів появи новацій, інноваційність і трансформація суспільних відносин).

2. Розвиток наукового пізнання і методологія інноваційної діяльності (філософське розуміння інновації як явища і процесу, інновація як цілеспрямована зміна у функціонуванні системи, теоретико-методологічні основи інноваційних процесів в освіті, педагогічна інноватика як сфера науки, що вивчає процеси розвитку освіти).

3. Творчість як необхідна передумова інноваційної діяльності (філософська концепція творчості, філософська інтерпретація передумов творчості, розуміння творчості як процесу прийняття нестандартних рішень).

4. Концептуальні принципи застосування інновацій в освітніх, педагогічних науках (детермінованість інноваційності сучасної педагогіки інтеграцією знань і форм соціального буття, необхідність розширення інноваційного середовища освітнього середовища у закладах освіти, динаміка інноваційних процесів в освіті).

Таким чином, формуються необхідні фундаментальні знання, а також уміння і навички у контексті продукування інноваційної спрямованості науково-педагогічної діяльності майбутніх фахівців. За сучасних умов, актуальною частиною моделі їх професійної підготовки має бути готовність до інновацій.

Під готовністю до інноваційної творчої діяльності зазвичай розуміють наявність у педагога системи рис і якостей, які визначають його орієнтацію на значне поліпшення та активізацію власної педагогічної діяльності, здатність до виявлення й аналізу актуальних проблем і перспектив розвитку вітчизняної освіти, а також визначення, обґрунтування і реалізації ефективних шляхів їх розв'язання. Ефективність інноваційної діяльності педагогів обумовлюється багатьма чинниками, з яких найвагомішими є: високий рівень розвитку їхніх особистісних та професійних характеристик, переважна

спрямованість педагогічної діяльності на використання елементів творчості, мотивація до впровадження нового, наявність позитивного зовнішнього середовища (морально-психологічного клімату у колективі, сприяння з боку керівництва тощо) [7].

Інноваційна спрямованість професійної діяльності науково-педагогічних працівників буде успішною за умови безумовної реалізації двох важливих принципів:

– по-перше, забезпечення наступності освітньо-культурних цінностей, створених у попередні часи, збереження та відтворення їх надбань;

– по-друге, врахування впливу і вимог зовнішнього соціального середовища, якому притаманний динамізм, мінливість (аж до зміни суспільних орієнтирів та індикаторів). У сучасному освітньому процесі актуальним є уміння педагога передбачати зміни, творити особисті якості, які необхідні зараз і будуть потрібні у майбутньому.

Діадектичний підхід до розуміння інноваційної педагогічної діяльності передбачає поєднання у науково-педагогічних працівників професійності, фаховості з їх уміннями вирішувати нестандартні проблеми освітнього процесу, застосовувати творчий підхід на основі якісного рівня розвитку професійних компетенцій.

У цьому контексті актуальним є формування відповідних психологічних якостей, самосвідомості, стилю мислення майбутнього викладача, спрямування змісту своєї педагогічної діяльності на нове і прогресивне.

Висновки. Об'єктивними передумовами необхідності розвитку інноваційної педагогічної діяльності у вищій освіті є реформування, планомірні структурні зміни системи освіти. Вони, формуючи сприятливий інноваційний клімат, виявляють позитивний вплив на підвищення ефективності освітнього процесу та якість підготовки фахівців.

Формування особистостей викладачів університетів відбувається в умовах системних змін у діяльності закладів освіти. Зміни і оновлення освітньо-професійних і освітньо-наукових програм повинні бути спрямовані на здобуття майбутніми докторами філософії системних знань, умінь і навичок, які становитимуть фундамент інноваційної педагогічної діяльності.

Література:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

2. Цюняк О. Філософське осмислення поняття «інноваційна діяльність». *Молодий вчений*. 2019. № 5 (69). С. 175-178. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-38> (дата звернення: 10.04.2023).

3. Чумак О. В. Інноваційна діяльність як чинник розвитку суспільства в умовах глобалізації : дис. ... канд. філософ. наук : 09.00.03. Запоріжжя, 2015. 224 с. URL: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/05_2015/Chumak_dis.pdf (дата звернення: 10.04.2023).

4. Вітвицька С. Інноваційність у підготовці докторів філософії. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 16–17 квіт. 2019 р. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. Т. 1. С. 101–104. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/196304402.pdf#page=101> (дата звернення: 11.04.2023).

5. Прокопенко І., Бойчук Ю. Шляхи підвищення якості підготовки кадрів вищої кваліфікації до інноваційної діяльності. *Новий колегіум*. 2020. №2. С. 34–39. URL: <http://newcollegium.nure.ua/article/view/230999/229943> (дата звернення: 11.04.2023).

6. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки». Умань, 2022. 21 с. URL: <https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/ОНП-Освітні-педагогічні-науки.pdf> (дата звернення: 11.04.2023).

7. Бержанір А. Л. Формування творчої компетентності як передумови інноваційної діяльності майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2 (7). С. 207–214. URL: <http://srso.udpu.edu.ua/article/view/262725> (дата звернення: 12.04.2023).

References:

1. Kremen, V. H. (Eds.) (2008) *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education]*. Kyiv : Yurinkom Inter [in Ukrainian].

2. Tsiuniak, O. (2019) Filososfske osmyslennia poniattia «innovatsiina diialnist» [Philosophical understanding of the concept of «innovative activity»]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 5 (69), 175-178. Retrieved from <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-38> [in Ukrainian].

3. Chumak, O. V. (2015) Innovatsiina diialnist yak chynnyk rozvytku suspilstva v umovakh hlobalizatsii [Innovative activity as a factor in the development of society in the context of globalization]. *Candidate's thesis*. Zaporizhzhia. Retrieved from http://phd.znu.edu.ua/page/dis/05_2015/Chumak_dis.pdf [in Ukrainian].

4. Vitvytska, S. (2019) Innovatsiunist u pidhotovtsi doktoriv filosofii [Innovation in the preparation of PhDs]. Proceedings from: *V Mizhnar. nauk.-prakt. conf. «Innovatsiinyi rozvytok vyshchoi osvity: hlobalnyi, yevropeyskyi ta natsionalnyi vymiry zmin» – The V Intern. scientific-practical. conf. «Innovative development of higher education: global, European and national dimensions of change»* (pp. 101–104). Sumy : Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/196304402.pdf#page=101> [in Ukrainian].

5. Prokopenko, I. & Boichuk, Yu. (2020) Shliakhy pidvyshchennia yakosti pidhotovky kadriv vyshchoi kvalifikatsii do innovatsiinoi diialnosti [Ways to improve the quality of training highly qualified personnel for innovative activities]. *Novyi kolehium – New college*, 2, 34–39. Retrieved from <http://newcollegium.nure.ua/article/view/230999/229943> [in Ukrainian].

6. Umans'kyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychny (2022). Osvitn'o-naukova prohrama «Osvitni, pedahohichni nauky» [Educational and scientific program «Educational, Pedagogical Sciences»]. Retrieved from <https://fspu.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/ОНП-Освітні-педагогічні-науки.pdf> [in Ukrainian].

7. Berzhanir, A. L. (2022) Formuvannia tvorchoi kompetentnosti yak peredumovy innovatsiinoi diialnosti maibutnikh doktoriv filosofii [Formation of creative competence as a prerequisite for innovative activity of future PhDs]. *Sotsial'na robota ta sotsial'na osvita – Social work and social education*, 2(7), 207–214. Retrieved from <http://srso.udpu.edu.ua/article/view/262725> [in Ukrainian].